

Jezička pitanja ribarstva

Terminologija ribarstva umnogome je još pod uticajima stihijnosti i neodređenosti. Nauka o jeziku malo je učinila da se reše pojedina pitanja i objasne nejasnoće. Nisu se još pojavili pozvani da uvedu red, da uklone tuđinštinu i posledice stihijnosti. Tuđinska baština održala se takoreći ne-taknuta. To su imena mnogih riba, naziva alata, plovila, pribora i drugih pojmova iz ribarstva.

Zapažaju se doduše tragovi pojedinačnih naučnih nastojanja. Pokret za narodnu reč zahvatio je i to područje, ali ono što je dosada postignuto, malo je ili nije dovoljno ukorenjeno. Ali zdrav narodni smisao za živu reč, čistotu izraza i potpunost izražavanja nije našao nosioce, da bi i tu dali snažnijeg maha narodnom jeziku.

Filološki stručnjaci poneti drugim važnim problemima jezika, izgleda nam, nisu stimulirani da se udube i u terminološka pitanja ribarstva. Nisu tu mnogo popravili ni ribari-privrednici, ni naučni radnici u ribarstvu, iako se zapažaju uspešna nastojanja pojedinaca.

Sabirači narodnog govornog blaga prolazili su ovim područjem letimice i nadohvat. Naši rečnici, pa i oni čija je namena da objavljuju što je narodni govor oživotvorio, ostavili su dosta neobrađenog i nezapaženog govornog blaga. Pođe li se danas u bilo koje ribarsko područje, naiđe se na lepe, čiste narodne reči, za koje nezna nijedan rečnik narodnog jezika. Te reči odišu često svežinom i čistotom. Traže svoje mesto i udomaćenje. One su tu da zamene tuđice, da popune praznine i da u ribarstvu unesu jasnoću pojmova shvatljivih našem čoveku, a toliko potrebnih i nauči jeziku.

Tačno je da ovakav rad zahteva strpljivo pabirčenje na terenu skopčano sa materijalnim izdacima, fizičkim naporima i marljivim izučavanjima. Naše naučne i privredne ustanove nisu dosada uspele da tu usmere svoja nastojanja i doprinesu potreban udio. Ribarstvo Jugoslavije pokrenulo je u broju 3 iz prošle godine važno pitanje ujednačavanja i ustaljenja terminoloških pojmova u ribarstvu. Drug Taler pokušao je da iznete termine objasni i obradi u duhu narodnog jezika. Ta izlaganja interesantna su i opravdana, pa smo mišljenja da ih treba primiti.

Pitanja terminologije ribarstva zaslužuju interesovanje i zalaganja svih koji svojim znanjima i iskustvima mogu doprineti uspehu.

Nadovezujući na članak druga Talera, pokušaću da izložim i druge termine, a zainteresirani bi trebali izneti svoja mišljenja i doprineti osvetljavanju spornih pitanja.

Reči: riba, ribar, ribarka, ribica, ribetina, riburina, ribić, ribanje, ribarenje, ribarica, ribnjak, ribarina, ribarče, riban, ribin, riblji, ribarev, ribarski, ribati, ribariti, iskonska su svojina našeg jezika. Postajale su i dobijale svoj smisao kad i interesovanje našeg čoveka za ribe, kao sredstvo

ishrane i privređivanja. Od reči »riba« i njenog korena obrazovane su po potrebi govornog saobraćaja, pravne i naučne terminologije i druge reči za označavanje novijih pojmova u ribarstvu. To su: ribarstvo, ribar, ribolov, ribarnica, ribolovac, ribokradica, bezribica, poribljavanje, ribolik, ribarstven, poribljen, bezriban, mnogoriban, poribiti, poribljavati.

Od tih reči ušle su u Vukov Srpski rječnik (1851) ove: riba, ribar, ribanje, ribarenje, ribarina, ribarica, ribetina, riburina, ribolov, ribić, ribarica, ribica, ribar, ribarev, ribarski, ribin, riblji i ribati.

I pre Vuka zabiležili su većinu tih reči naši stariji rečnici. Posle pojave Vukovog rečnika preuzeli su te reči manje-više i noviji rečnici: Broz-Ivekovićev rječnik hrvatskog jezika (1901), Dr. Luj Bakotića rječnik srpskohrvatskog književnog jezika i važniji lingvistički rečnici, među njima i najpotpuniji srpskohrvatsko-nemački rečnik Dr. Sv. Ristića i J. Kangrge Pokušaćemo da one reči koje označavaju opšte i glavne pojmove ribarstva, prikažemo u što potpunijoj pojmovnoj sadržini i obimu, onako kako ih danas shvataju, ili treba da shvataju praksa i nauka. Smatramo da je to potrebno, jer se često dešava da se u usmenoj i pisanoj reči pojedini izrazi ne uzimaju pravilno u svom pojmovnom značenju i na pravom mestu. Štura objašnjenja (definicije) u rečnicima i enciklopedijama zadovoljavaju možda lingvistički, ali im ne iznose strogo određeno ni sadržinu, ni obim. Reči glagolskog i pridevskog značenja primaju uglavnom svoju jasnoću od imenične osnove kao glavnog pojma, pa ćemo opširnije objašnjenje dati samo za pojedine od njih, gde su ona stvarno potrebna.

1. RIBAR je lice, čije je glavno zanimanje lovljenje ribe za tržište na stručan način, radi ostvarivanja sredstava za život i povišenje životnog standarda.

Ta definicija pokazuje tri bitna obeležja ribareve delatnosti: a) Da mu je lov ribe glavno, zanimanje. b) Da lovi ribu na stručan način i za tržište. c) Da iz prihoda od svog zanimanja nabavlja sredstva za izdržavanje i unapređivanje životnog stanja (standarda).

Po naučnom objašnjenju ta reč izvedena je od reči — riba — dodavanjem nastavka — ar—. Kao izvedena imenica označava izvršioca radnji, odnosno zanimanja, čiju sadržinu određuje sama osnova izvedene reči, tj. ono lice koje lovi ribu. Takvu pojmovnu sadržinu pokazuju manje-više sve reči u našem jeziku sa nastavkom — ar—.

Pojmovi riba i ribar opšti su i osnovni za niz kasnije postalih pojmova u ribarstvu.

2. RIBARSTVO. Te reči nema u Vukovom rečniku. Ne nalazimo je ni u nekim novijim rečnicima. Naša instruktivna enciklopedija SVEZNA-

NJE istovetuje ribarstvo sa ribolovom. Držimo da to nije bez prigovora. Šire značenje toj reči daju Ristić i Kangrga u svom rečniku. Po njima ribarstvo znači u nemačkom reč »die Fischzucht«. Držimo da je ta nemačka reč po značenju bliža našoj reči ribarstvo. Ovakvo nedovoljno objašnjenje pojma ribarstvo opravdava činjenica, da ta riječ još nije dobila svoje postojano uobličene i sadržinu.

Novije zakonodavstvo dalo je određeniju sadržinu ovom pojmu, pa je ona uzeta i u osnovu naše sledeće definicije.

RIBARSTVO je grana narodne privrede koja obuhvata preduzimljivost neograničenog broja lica u iskorišćavanju proizvoda mora i voda na kopnu, u prvom redu riba. Ono obuhvata isto tako i proizvođenje riba u ribnjacima i poluribnjacima tzv. zatvorenim vodama. U širem smislu ribarstvo obuhvaća i iskorišćavanje sporednijih proizvoda mora i slatkih voda: rakova, školjki, korala, sundera i drugih organizama, kao i industrijsku preradu, usoljavanje, dimljenje i sušenje riba, riblje ikre i ribljih otpadaka. Po toj definiciji ribarstvo je veoma širok pojam. Ono obuhvata celu privrednu granu i ustvari sadrži dva uža područja svoje prostrane delatnosti: a) Ribolov i b) Ribogojstvo.

3. RIBOLOV je složenica od dve osnovne reči »riba« i »lov«, koje su u izvedenoj imenici očuvale svoje samostalno značenje i naime novale novi pojam u privrednoj radinosti — lov na ribe i druge organizme u vodi. Taj lov, po životnoj sredini gde se vrši i po sredstvima kojima se vrši razlikuje se od lova vatrenim i hladnim oružjem na kopnu i vazduhu. Takvih složenica je priličan broj u govornom saobraćaju i u literaturi o ribarstvu. O drugim takvim složenicama govorićemo opširnije u narednim stavovima.

RIBOLOV je stalna, a i povremena zaposlenost pojedinaca ili udruženih lica na izlovljavanju riba u otvorenim i zatvorenim vodama radi ostvarivanja imovinskih koristi, ili iz zabave (sporta). Ta zaposlenost deli se: a) Na samo lovljenje riba u moru, jezerima, rekama i drugim tekućim i stajaćim vodama na kopnu za vlastite potrebe ili za tržište. b) Na pripremanje i održavanje ribarskih alata, plovila i potrebnog pribora. c) Na unovčavanje svežeg ili prerađenog ulova.

Zakonski tekstovi dele ribolov na dve vrste prema sredstvima za lov, prema količini i nameni ulova: a) Na ribolov ribara, po struci i b) Na ribolov ribolovaca, koji hvataju ribu iz zabave i za domaće potrebe. Zakonska je podela ribolova i po vodama u kojima se riba lovi: na ribolov u moru i na ribolov u vodama kopna, odnosno u slatkim vodama, kako se danas u zakonskoj terminologiji, i literaturi i u svakidašnjem govoru taj ribolov naziva.

Praksa je pošla i dalje u razvrstavanju ribolova po položaju i mestu lovišta, po vrstama riba, alatima i dr., ali te podele nemaju ustvari praktičnog značaja.

4. RIBARENJE. — Po leksičkoj materiji to je zasad višesmislena (homonimna) reč za označava-

nje dva različita pojma: a) Trgovanje ribom, kako to kaže Vuk u svom rečniku i b) Hvatanje riba u otvorenim vodama za iznošenje na tržište, kako se danas pretežno ta reč i shvata. Rečnik Ristića i Kangrga i Broz-Ivekovićev rečnik priznaju toj reči oba pojmovna značenja. Bakotićev rečnik je uopšte ne pominje. I nekim drugim rečnicima i enciklopedijama ostala je nepoznata. Smatramo da podvojenosti u shvatanjima značenja ove reči treba ukloniti. Da pomognemo.

Reč ribarenje izvedena je od imenične osnove glagola ribariti. Po pravilima o građenju reči određeni glagolski oblik (infinitiv) glagola od imenične osnove (to je ovde reč ribar) ima izvestan odnos prema osnovnoj reči od koje je glagol postao. On označava radnje, koje ribar vrši. Prema tome bi ribariti trebalo da znači ono što ribar radi na vodi u svom redovnom zanimanju, tj. hvatati ribu.

Ali, kad se zna da ribar ulovljenu ribu i prodaje, kako mu to dozvoljavaju zakonski propisi, ne može se smatrati i posve netočnim ni starije značenje u Vukovom i drugim rečnicima. Koje značenje je tačnije i bliže današnjem shvatanju?

Naše mišljenje je da treba zadržati značenje sadržano u radinosti lica, koja rade da ulove ribu. Prodaja ulova je samo nalog nužde, da se riba privredno i na vreme iskoristi. Po tome bi bilo pravilnije ono značenje imenice ribarenje i glagola ribariti, koje sadržajno kazuje rad ribara na vodi. Zato nam izgleda da je Vukovo objašnjenje danas već zastarelo. I tu je stvaralačka moć jezika učinila svoje. Dala je reči ribarenje drugi, razložitiji sadržaj.

U opravdanoj težnji da se pojmovi ribarstva jezički i sadržajno što potpunije oblikuju i razgraniče, treba da se i ova dva pojma, imenovana istom reči, smislaono prosude i razgraniče. Zastupamo stanovište da se reč ribarenje shvati kao traženje i hvatanje ribe. Za prodaju uhvaćene ribe nemamo još odgovarajuću reč, već se tu izražavamo opisno.

Mnogi opet smatraju ribarenje i ribolov istovetnim pojmovima. To se na prvi pogled prihvata ali temeljitije rasuđivanje dovodi do zaključka, da između njih ipak postoji osetna razlika. Rekli smo već da je ribolov stalno ili privremeno uposlenje pojedinaca ili udruženih lica na lovljenju ribe radi ostvarivanja imovinskih koristi ili iz sporta. Ma da bi ta definicija u glavnom odgovarala i za ribarenje, po našem mišljenju ima u toj reči ipak nečeg drugog, što nema u značenju reči ribolov. Izgleda da je ribolov više oznaka za ukupnu delatnost ribara i ribolovaca, a ribarenje da suštinski ukazuje na trenutna krstarenja vodom u traženju i hvatanju riba. Tako ribolov obuhvata sadržinski i ribarenje, ali se ne može zato ribarenje, kao pojam koji kazuje o radu, uzimati umesto šireg pojma ribolov.

5. RIBOGOJAC je privrednik koji goji (u smislu — toвити —) odnosno gaji, odgajiva, uzgaja ribe zbog dobijanja veće količine kvalitetne ribe

za tržište. U okviru toga ribogojac kao i živinogojac mora da obuhvati niz radova koji uslovljavaju taj osnovni zadatak, a to su uzgoj pojedinih vrsta riba sa određenim svojstvima kao što su: bolja kvaliteta mesa, veća plodnost, brži porast, otpornost prema zaraznim bolestima i dr., Izlazi da je ribogojac prvenstveno privrednik — rukovodilac, a samo u užem smislu dužnosti i učesnik u vršenju fizičkih poslova u ribarskim preduzećima. Te poslove obavljaju obično stručni radnici, u zakonu nazvani »ribarski majstori«, i dodeljeni im priučeni i pomoćni radnici.

Ribogojac unosi zapravo u poduzeće svoje stručno znanje i iskustvo, razume se, uz suradnju i pomoć naučnih radnika i ustanova. On je ustvari poslovan čovek koji doprinosi razvoju ribarstva i jačanju privrede kao praktičar, kao dobar poznavalac i ostvarivač naučnih postignuća u gajenju riba.

Ribogojac se po svojim zadacima razlikuje od ribara i ribolovca, koji pretežno fizičkim radom doprinose iskorišćavanju voda. Ribar i ribolovac ciličavaju iskonske pojmove, a ribogojac je dostižnuće naučnih i poslovnih ostvarenja.

Stara reč ribar i novija ribolovac nisu sadržajno odgovarale pojmu, koji odražava mnogostranost novog zanimanja izraženog u gajenju riba. Razvoj je doneo ribaru nove dužnosti: da ribe pre lovljenja nabavi, razmnoži, prihranjuje, neguje, zaštićuje od uništavanja i stvara povoljnije uslove za njihovo zdravlje, život i porast. Te dužnosti prelaze krug redovnog zanimanja i znanja običnog ribara. One ga upotpunjavaju, menjaju i proširuju. Nameću ribaru nove dužnosti, staranja, znanja i izdatke, da bi mogao ribu izloviti i izneti na tržište.

Ta suštinska razlika izazvala je potrebu da se iznađu izrazi koji će novom pojmu ribara odgovarati sadržajno i misaono. Tako je istorijski razvoj doveo do pojave novog tipa ribara, današnjeg ribogojca i do novog načina rada u ribarstvu, do ribogojstva.

6. RIBOLOVAC je svako lice koje lovi ribu ograničenim brojem alata i u manjim količinama, samo za potrebe članova svog domaćinstva ili iz sporta. Ulovljenu ribu ribolovac ne sme prodavati, niti davati u zamenu za druge predmete.

To je reč novijeg datuma i knjižnog porekla. Nju je, kako nam se čini, iznašao zakonodavac, dao joj pojmovni sadržaj i obim. Reč odgovara i duhu jezika i krugu preduzimljivosti, koje njom zakonodavac želi da omeđi. Zakonodavac je ovom reči označio pojam novog učesnika u ribarstvu i sportu.

Ovoj reči nemamo što da prigovorimo. Ona je naučno prihvaćena, a postepeno se udomaćuje i u narodnom govoru.

7. RIBOGOJSTVO je racionalno gajenje značajnijih ribljih vrsta u zatvorenim, a i u podesnim otvorenim vodama za tržište, za rasplod i za

naučne svrhe; zatim za dobijanje mlada potrebnog za nasadićivanje ribnjaka, pojaćanje naseljenosti opustošenih i nastanjivanje novih neporibljenih ili bezribnih vodišta.

Kako vidimo, ribogojstvo obuhvata i zatvorene i otvorene vode. Ono je u prvom redu odgajivanje i nega ribe za rasplod i potrošnju, ali ima i prvoredni zadatak u rasplodavanju, oplemenjavanju i rasprostranjivanju važnijih ribljih vrsta. Sem toga ono ima veoma važnu ulogu da zaštićuje ribe od uništavanja, da predupređuje i suzbija oboljenja među ribama i poboljšava uslove za razvoj riba.

Ribogojstvo svojim dužnostima obuhvata radnost savremenog ribnjaćarstva, a iskorišćuje i delatnosti ribolova u ostvarivanju imovinskih koristi i drugih postavljenih ciljeva. Ali, ono je ipak sadržinom i obimom uži pojam od ribarstva i napredniji deo njegovog proizvodnog područja.

Ribogojstvo je ostvarivanje snažnog napretka ribarstva na osnovima nauke i vekovnih iskustava. Ono je ostvarivać težnji ribarstva ka daljnjim usponima i postignućima.

Razne grane naućne aktivnosti, dale su ribarstvu mnoga sredstva za proširenje i produbljavanje sopstvenog progressa do najširih mogućnosti. Ribogojstvo, i njegov najviši oblik ribnjaćarstvo, imaju taj udeo da ribarstvo vode najvišim ostvarenjima u korak za ostalim privrednim granama.

8. RIBATI — RIBARITI. Oba ta glagola kazuju istovetne radnje na vodi — hvatanje, odnosno lovljenje ribe. Razlika je jedino u tome, što je glagol ribati dobio pojmovnu sadržinu i uzročnost od osnovne reći — riba —, koja je cilj same glagolske radnje, a glagol ribariti od osnovne reći — ribar — koja oznaćava izvršioća onoga, što čini suštinu glagolske radnje. Pojmovne razlike među tim rećima nema. One zapravo nisu ni sinonimi u pravom smislu reći, već jednostavne jezićke razlićnosti, sa istim stvarnim znaćenjem u govornom izražavanju.

Pomenuta razlika dolazi do izražaja u ćisto lokalnoj upotrebi po mestu postanja tih reći. Poznato je da je reć ribati postala u primorskim krajevima, da tamo živi i da znaći lovititi ribu na moru, a reć ribariti da je postala na kopnu i da znaći lovititi ribu u jezerima, rekama i drugim ribolovnim vodama kopna. Tako su nam pokrajinski uticaji u razvitku našeg jezika dali dve jednako dobre reći za oznaćavanje istog pojma, ali za ćasno isticanje po mestu rada, tj. vodi u kojoj se riba lovi.

Ovde treba da potsetimo na ono što smo ranije rekli o znaćenju reći ribarenje, tj. da glagol ribariti treba shvatiti kao lovljenje ribe, a ne kao trgovanje ribom, kako se tumaći u većini naših rećnikla.

9. RIBOLOVSTVO. Ta reć uvela se u literaturi o ribarstvu, a da ne znamo, ni kako, ni zašto. Narodu je nepoznata, a ni zakonski tekstovi je ne pominju. I u literaturi je retko srećemo, uglavnom

na mestima gdje bi je potpuno mogla da zameni reč ribolov ili ribarstvo.

Može se doduše reći da reč ribolovstvo natkrijuje pojmovno reč ribolov, jer imenuje pojam šireg i dubljeg sadržaja. Ribolov nam kazuje o radu ribara i ribolovca na vodi, a ribolovstvo potseća i na njihova nastojanja da u ribolovu ostvare što veći i bolji ulov. Ali to ne znači da i šire shvatanje

pojma ribolov ne bi moglo da obuhvati i ono, što neki označavaju nepotrebnim terminom ribolovstvo.

S obzirom na izneto smatramo da reč ribolovstvo ne opravdava svoje postojanje, i da je treba odbaciti.

(Nastavit će se)

JOVAN ST. KORDA

II. zasedanje Generalnog Saveta za ribarstvo Mediterana

U vremenu od 26. do 29-og oktobra 1953 godine održano je u Rimu drugo redovno zasjedanje Generalnog Saveta za ribarstvo Mediterana. Generalni Savet za ribarstvo Mediterana osnovan je 1949. godine u okviru organizacije F. A. O., kao međunarodna stručna organizacija zemalja Sredozemlja, koja usmerava svoj rad ka povećanju i unapređenju ribarske proizvodnje čitavog Mediterana.

Stalni članovi Generalnog Saveta za ribarstvo Mediterana su Engleska, Francuska, Jugoslavija, Italija, Egipat, Izrael, Španija i Grčka, dok će se na ovogodišnjoj Generalnoj skupštini F. A. O. primiti u članstvo još Turska, Liban i Monako.

Na drugom zasjedanju Generalnog Saveta za ribarstvo Mediterana bile su zastupljene sledeće zemlje: Francuska sa delegacijom od 11 članova, Italija sa delegacijom od 16 članova, Jugoslavija sa delegacijom od 5 članova, Grčka sa delegacijom od 2 člana, Španija sa delegacijom od 2 člana, Izrael sa delegacijom od 2 člana. Nisu prisustvovala delegacije Engleske i Egipta. Kao promatrači prisustvovala su delegacije Monaka, Libana i Turske.

Dnevni red drugog zasjedanja Generalnog Saveta za ribarstvo Mediterana bio je veoma opsežan, i to kako po organizacionim tako još u većoj meri po stručnim pitanjima. Drugo zasjedanje Generalnog Saveta donelo je veoma značajne zaključke i odluke po pitanjima ne samo aktiviranja rada pojedinih komiteta saveta, već u mnogo širem obimu zahvaćeni su problemi i donete odluke po pitanjima naučno istraživačkog rada, produkcije i prerade riba u bazenu Mediterana.

Ono što je najbitnije i od najvećeg interesa za slatkovodno ribarstvo, bila je jednoglasna odluka Generalnog Saveta, da se pri savetu obrazuju još dva komiteta i to komitet za slatkovodno ribarstvo i komitet za statistiku ribarstva.

Komitet za slatkovodno ribarstvo imaće svoje podkomitete za naučno istraživački rad, produkciju i preradu. Za predsednika komiteta za slatkovodno ribarstvo izabran je poznati limnolog profesor Dankona, direktor Instituta za zoologiju i uporednu anatomiju Universiteta u Padovi. Sve zemlje članice Generalnog Saveta delegiraće svoje eksperte za članove odgovarajućih podkomiteta. Prilikom zasjedanja novo formiranog komiteta

za slatkovodno ribarstvo član Francuske delegacije G. Šampi, predložio je veoma opsežan i detaljno razrađen plan rada komiteta za slatkovodno ribarstvo. Jugoslavenska delegacija je u potpunosti podržala predlog Francuske delegacije, ali je komitet posle duže diskusije usvojio redigovan plan i program komiteta, koji će u prvo vreme obuhvatiti sledeće probleme:

1. Istraživanja ribarsko biološkog karaktera na akumulacionim jezerima hidrocentrala, u svrhu najintenzivnijeg ribarsko-privrednog iskorišćavanja tih vodenih bazena;

2. Intenziviranje uzgoja šarana na pirinčanim poljima;

3. Istraživanja iz oblasti gajenja riba u lagunarnim ribnjacima i praktično podizanje proizvodnje riba u istima;

4. Biohemijska istraživanja otpadnih industrijskih voda i iznalaženje praktičnih metoda za suzbijanje njihovog štetnog dejstva na ribolovne vode.

Sve delegacije na drugom zasjedanju Generalnog Saveta za ribarstvo Mediterana, smatraju se obaveznim u komitetu za slatkovodno ribarstvo, da na ovim problemima intenzivno rade.

Na osnovu čitavoga rada i diskusije na drugom zasjedanju Generalnog Saveta, može se doneći zaključak, da u punoj meri aktiviran rad Saveta, da su postignuti ozbiljni rezultati, i da će budući rad Generalnog Saveta biti još plodonosniji. Za potvrdu aktivnog i uspešnog rada Saveta, može služiti i činjenica da je drugom zasjedanju bilo podneto na referisanje i diskusiju po komitetima 52 stručna rada, prikaza i stručnih referata. Jugoslavija je podnela drugom zasjedanju 16 radova i referata, Italija 17, Francuska 10, Grčka 2, Monako 1, Turska 1, Ribarsko odeljenje F. A. O. 2 i t. d.

Radova i referata bilo je iz svih oblasti rada morskog i slatkovodnog ribarstva, i svojim opsegom, brojem i kvalitetom predstavljaju ozbiljan prilog ribarskoj nauci i praksi. Radovi i referati Jugoslovenskih naučnih radnika i ribarskih stručnjaka bili su veoma dobro primljeni i po istima je bilo veoma žive diskusije, a pojedini referati naših stručnjaka predstavljali su osnovu za donošenje zaključaka po pojedinim problemima ribarstva Mediterana.